

Ljubljana, 16. 1. 2019

DELOVNI ČAS, ODMORI IN POČITKI TER EVIDENCE NA PODROČJU DELA

Iz letnega poročila Inšpektorata za delo za leto 2017 izhaja, da so inšpektorji ugotovili 1.152 nepravilnosti v zvezi z evidencami na področju dela in socialne varnosti. Od tega je bilo 733 kršitev s področja delovnega časa ter odmorov in počitkov. Kršitve, ki so se nanašale samo na delovni čas, so ugotovili v 467 primerih, od tega je bilo ugotovljenih 8 kršitev v zvezi z nočnim delom.

Največ ugotovljenih kršitev glede delovnega časa, to je 321, predstavljajo kršitve v zvezi z razporejanjem delovnega časa. Pogoste so tudi kršitve določb ZDR-1, ki urejajo nadurno delo in prepoved opravljanja dela preko polnega delovnega časa, skupno je bilo teh kršitev v letu 2017 ugotovljenih kar 129.

Na področju zagotavljanja odmorov in počitkov je bilo v letu 2017 največ kršitev ugotovljenih v zvezi z zagotavljanjem počitka med zaporednima delovnima dnevoma, in sicer 129 kršitev. Temu sledijo kršitve v zvezi s tedenskim počitkom, katerih je bilo 125. Najmanj kršitev, le 11, pa je bilo ugotovljenih v zvezi z zagotavljanjem ustreznega odmora delavcem med delovnim časom.

Največ kršitev glede delovnega časa in zagotavljanja odmorov ter počitkov delavcem je bilo ugotovljenih v dejavnosti gostinstva in turizma, in sicer 137. Temu sledita dejavnost gradbeništva, kjer je bilo ugotovljenih 122 kršitev in dejavnost trgovine z 68 kršitvami.

Ugotavljanje kršitev v zvezi z delovnim časom ter zagotavljanjem odmorov in počitkov je v tesni povezavi s kršitvami ZEPDSV. Inšpektorji so v letu 2017 ugotovili 1.152 kršitev omenjenega zakona. Največ kršitev so ugotovili glede evidenc o izrabi delovnega časa ter vodenja le-teh, in sicer 519, in glede splošne obveznosti vodenja evidenc po 12. členu ZEPDSV, 334 kršitev. Kršitve tega predpisa so najštevilčnejše v dejavnosti gradbeništva (226) ter v dejavnosti gostinstva in turizma (176).

Številke o ugotovljenih kršitvah v zvezi z institutom delovnega časa ter vodenjem evidenc so seveda uradne. Gre za kršitve, ki so bile ugotovljene na podlagi podanih prijav. Velika večina kršitev pa sploh ni prijavljena. Zato lahko z gotovostjo rečemo, da je dejanskih kršitev pravil o delovnem času, počitkih in odmorih še precej več.

Število formalno ugotovljenih, predvsem pa število dejanskih kršitev pravil o delovnem času ter evidencah s področja delovnih razmerij ter dejstvo, da se stanje na tem področju ne izboljšuje (ampak kvečjemu slabša) nas sili v to, da je potrebno na sistemski ravni nemudoma pristopiti k reševanju tega problema. Pri tem je potrebno vedeti, da tako mednarodni akti kot tudi nacionalni predpisi pri urejanju delovnega časa, počitkov in odmorov izhajajo iz varstva in zdravja pri delu. Podjetje, kjer so kršitve pogoste, kjer so delavci obremenjeni nad zakonsko določenim delovnim časom, so tudi podjetja, ki imajo veliko problemov z začasno odsotnostjo delavcev z dela zaradi zdravstvenih razlogov. Iztrošenost, preobremenjenost in izčrpanost so namreč vse pogostejši vzroki upravičene odsotnosti z dela. Že tudi zaradi tega bi delodajalci morali dati večji poudarek organizaciji delovnega procesa in organizaciji delovnega časa. Sistem, kjer se obstoječe delavce dodatno obremenjuje z delom delavcev, ki so se pred kratkim npr. upokojili ali na kakšen drug način prenehali z delovnim razmerjem, je sistem, ki delavce še dodatno izčrpava in povečuje število kršitev pravil o delovnem času.

Če k temu dodamo še dejstvo, da v Sloveniji primanjkuje določenih profilov delavcev, lahko zelo hitro ugotovimo, da gre za sistemski problem. In ta problem mora država pričeti reševati zelo hitro. Ne samo z številom inšpektorjev temveč tudi s spremembo zakonodaje. Predvsem zakonodaje, ki se nanaša na vodenje evidence delovnega časa, počitkov in odmorov. Spremeniti pa bi bilo potrebno tudi obstoječo politiko sankcioniranja in za kršitelje predpisati precej strožje sankcije.

Andrej Zorko
Izvršni sekretar ZSSS